

**ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ**

КОВЕРНІНСЬКА ЮЛІЯ ВІКТОРІВНА

УДК 336.71:336.72:336.73: 336.77

**ФІНАНСОВЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО ТА ЙОГО ВПЛИВ НА АЛОКАЦІЮ
ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ**

Спеціальність 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит

**Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук**

Ірпінь – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі фінансових ринків Університету державної фіскальної служби України, м. Ірпінь.

Науковий керівник

доктор економічних наук, доцент
Паєнтко Тетяна Василівна,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
професор кафедри фінансів

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, професор,
Косова Тетяна Дмитрівна,
Класичний приватний університет
(м. Запоріжжя),
професор кафедри фінансів, підприємництва та
біржової діяльності

кандидат економічних наук, доцент,
Цікановська Наталія Анатоліївна,
Черкаський навчально-науковий інститут
ДВНЗ "Університет банківської справи",
доцент кафедри фінансів і кредиту

Захист відбудеться «11» січня 2017 р. о 12 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 27.855.01 в Університеті державної фіскальної служби України за адресою: 08201, м. Ірпінь, вул. Садова, 53.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Університету державної фіскальної служби України за адресою 08201, м. Ірпінь, вул. Університетська, 31.

Автореферат розісланий «10» грудня 2016 р.

В.о. ученого секретаря
спеціалізованої вченої ради Д 27.855.01
доктор економічних наук, професор

С. П. Ріппа

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний етап функціонування економіки України характеризується зростаючими дисбалансами у перерозподілі фінансових ресурсів, що призводить до диспропорцій у розвитку економіки та породжує загрози економічного й соціального характеру. Збалансування алокації фінансових ресурсів може створити сприятливі умови для забезпечення поступального зростання економіки України. Провідна роль у забезпеченні ефективної алокації фінансових ресурсів належить фінансовим посередникам. Проте сучасна практика функціонування фінансових посередників показує, що низка економічних, політичних та соціальних факторів, історичних особливостей становлення фінансового посередництва в Україні перешкоджають здійсненню ними стимулюючого впливу, направлено на забезпечення ефективності алокації фінансових ресурсів в економіці.

Особливості функціонування фінансового посередництва та специфіка його ролі у розвитку економіки та регулюванні фінансових потоків в економіці України досліджуються у працях Я. Белінської, О. Береславської, В. Васенко, О. Гаманкової, В. Зимовця, В. Коваленко, Ю. Коваленко, В. Корнєєва, Т. Косової, С. Онишко, Т. Паєнтко, Л. Примостки, Н. Ткаченко, Н. Цікановської І. Школьник. Серед зарубіжних учених питаннями впливу фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів займалися Дж. Акерлоф, І. Ангелоні, А. Вайс, Дж. Вюрґлер, Д. Даймонд, Х. Ліленд, Ф. Мишкін, Г. Накві, Д. Пайл, В. Петті, А. Пігу, Ф. Сметц, Дж. Стіґліц, Е. Фаїа та інші.

Не зважаючи на вагомий внесок науковців у розвиток теорії та практики функціонування фінансового посередництва, багато питань потребують поглиблених досліджень, зокрема визначення ролі фінансового посередництва в алокації фінансових ресурсів та оцінка його впливу на цей процес. Необхідним є обґрунтування напрямів стимулюючого впливу фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів, що проявляється у спрямуванні фінансових ресурсів посередниками за тими напрямками в економіці, які здатні забезпечити максимізацію реалізації потенціалу економічного зростання.

Необхідність комплексного дослідження впливу фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів в економіці обумовила вибір теми, визначила мету, завдання, структуру та логіку дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Матеріали дисертації є складовою досліджень, проведених згідно з темами кафедри фінансових ринків Національного університету державної податкової служби України «Фінансовий механізм структурної перебудови економіки» (державний реєстраційний номер 0107U011127) та «Регулювання фінансових ринків в умовах глобалізації» (державний реєстраційний номер 0113U002843). Внесок автора полягає у дослідженні теоретичних засад і практичних аспектів впливу фінансових посередників, зокрема недержавних пенсійних фондів та банківських установ, на алокацію фінансових ресурсів в економіці. Обґрунтовано напрями збалансування алокації фінансових ресурсів через відповідних фінансових посередників.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо посилення стимулюючого впливу фінансового посередництва на ефективність алокації фінансових ресурсів в економіці України.

Досягнення поставленої мети обумовлює необхідність вирішення сукупності таких завдань:

- дослідити еволюцію економічної думки щодо сутності і ролі фінансових посередників;
- проаналізувати розвиток фінансового посередництва та його роль в алокації фінансових ресурсів;
- охарактеризувати вплив фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів в економіці;
- проаналізувати особливості розвитку фінансового посередництва;
- дати оцінку сучасним тенденціям алокації фінансових ресурсів;
- оцінити вплив фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів в економіці;
- обґрунтувати напрями удосконалення грошово-кредитної політики як інструмента підвищення ефективності алокації фінансових ресурсів
- розробити пропозиції щодо напрямів посилення стимулюючого впливу фінансового посередництва на підвищення ефективності алокації фінансових ресурсів

Об'єктом дослідження є економічні відносини, які виникають між економічними суб'єктами в процесі алокації фінансових ресурсів в економіці.

Предметом дослідження є вплив фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів в економіці України.

Методи дослідження. При виконанні дисертаційної роботи були застосовані методи: системний – при дослідженні ролі фінансових посередників в алокації фінансових ресурсів в економіці; історичний і діалектичний – при дослідженні еволюції розвитку фінансового посередництва; абстракції – для виявлення алокаційних дисбалансів в економіці; логічного узагальнення – під час формулювання висновків; трендового аналізу – при аналізі особливостей розвитку фінансового посередництва в Україні; коефіцієнтний та інтегральний методи – в процесі оцінки впливу фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів в економіці тощо.

Інформаційною базою дослідження є фундаментальні положення економічної й фінансової теорії з питань впливу фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів в економіці України, офіційна інформація Державної служби статистики України, Національного банку України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Української асоціації інвестиційного бізнесу, офіційні публікації Світового банку, Європейського центрального банку, Федеральної резервної системи США, Організації економічного співробітництва і розвитку та інших

міжнародних організацій, а також чинні нормативні документи, що регулюють функціонування фінансового посередництва в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів. До найбільш вагомих наукових результатів, які визначають наукову новизну дисертаційної роботи, належать такі:

удосконалено:

– понятійно-категоріальний апарат фінансової науки в частині уточнення змісту понять «фінансове посередництво», «алокція фінансових ресурсів в економіці» та «ефективність алокації фінансових ресурсів». На відміну від існуючих визначень, акцентовано увагу на розмежуванні стратегічної та тактичної цілей функціонування фінансового посередництва та виділено базову алокаційну функцію. Зроблено акцент на алокації як цілеспрямованому циклічному процесі макроекономічного рівня. В якості критерію ефективності алокації фінансових ресурсів визначено максимізацію реалізації потенціалу економічного зростання. Зазначені напрацювання стали науковим підґрунтям визначення ролі фінансових посередників в алокації фінансових ресурсів та обґрунтування пропозицій щодо напрямів посилення їх стимулюючого впливу;

– періодизацію розвитку фінансового посередництва в Україні за критерієм його ролі в алокації фінансових ресурсів в економіці. Це дозволило виявити причинно-наслідкові зв'язки між сучасним станом фінансового посередництва та умовами його становлення і розвитку в Україні та на підставі цього дійти висновку, що фрагментарний розвиток фінансового посередництва, в процесі якого переважно здійснювався нееквівалентний обмін вигодами між фінансовими посередниками та іншими економічними суб'єктами, у сучасних умовах сприяв нерівномірній алокації фінансових ресурсів в економіці країни та формуванню передумов для виникнення системних економічних криз. Перевагою пропонованого підходу над існуючими є врахування історичного досвіду становлення та розвитку фінансового посередництва при розробці пропозицій щодо удосконалення його діяльності;

– класифікацію фінансових посередників шляхом доповнення ознакою «ширина охоплення напрямів алокації», за якою фінансові посередники поділяються на односекторні, що здійснюють алокацію фінансових ресурсів у межах одного сектора та багатосекторні, які можуть спрямовувати такі ресурси одразу в декілька секторів економіки. Це забезпечує формування розширеного підходу до аналізу ролі фінансових посередників в алокації фінансових ресурсів;

набули подальшого розвитку:

– наукові підходи до дослідження стимулюючого впливу фінансових посередників на алокацію фінансових ресурсів, в основу яких покладено стимулювання підвищення ефективності алокації фінансових ресурсів в економіці. Стимулюючий вплив реалізується за умови спрямування фінансових ресурсів через фінансових посередників за напрямами, які здійснюють найбільший внесок у зростання економіки. На відміну від існуючих, пропоновані підходи акцентують увагу на взаємозв'язку діяльності фінансових

посередників та економічного зростання. Це дало змогу сформулювати на їх основі практичні рекомендації щодо посилення стимулюючого впливу фінансового посередництва на ефективність алокації фінансових ресурсів в економіці.

– рекомендації щодо врегулювання використання інструментів грошово-кредитної політики, які створюють умови для банківських установ тримати тимчасово вільні фінансові ресурси на кореспондентських рахунках НБУ, із одночасним стимулюванням направлення надлишкової ліквідності банків на кредитування підприємств алокаційно пріоритетних галузей економіки через їх рефінансування. Це дозволить поліпшити ресурсну базу фінансового забезпечення розвитку економіки;

– пропозиції щодо приведення діяльності венчурних інститутів спільного інвестування у відповідність до їх інноваційного призначення, а саме: 1) поетапне відновлення в структурі їх активів інноваційних проектів – не менше 50 %; 2) встановлення обмежень на розміщення активів у дебіторську заборгованість та інші види активів, що не мають інноваційної направленості; 3) розширення ресурсної бази за рахунок зменшення мінімальної суми внеску для фізичних осіб. Перевага вказаних пропозицій полягає у посиленні стимулюючого впливу венчурних інститутів спільного інвестування на ефективність алокації фінансових ресурсів в економіці.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці науково-обґрунтованих рекомендацій, спрямованих на визначення заходів щодо стимулювання діяльності фінансових посередників в частині досягнення ефективності алокації фінансових ресурсів. Окремі результати дисертаційної роботи впроваджені у роботі:

– Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг щодо необхідності відміни єдиного соціального внеску на накопичувальне страхування життя (довідка № 4249/03 від 16.07.2015);

– ПАТ «Перший Інвестиційний Банк» у м. Києві щодо необхідності цільового рефінансування НБУ уповноважених банківських установ із метою розширення кредитування ними підприємств за пріоритетними напрямками інвестування, визначеними державою (довідка № 1442/0/2-16 від 23.06.2016).

Окремі теоретичні положення дисертації використовуються при викладанні навчальних дисциплін «Фінансовий ринок» та «Податковий менеджмент у фінансових установах» та «Навчальний практикум з дисципліни «Фінансовий ринок» в Університеті державної фіскальної служби України (довідка № 616/01-23 від 13.05.2016).

Особистий внесок здобувача. Теоретичні положення, розробки прикладного характеру, висновки та пропозиції, що виносяться дисертантом на захист, одержані самостійно. Внесок автора у наукових працях, підготовлених у співавторстві, відображено у списку публікацій.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні та практичні результати роботи доповідались на 12 міжнародних науково-практичних конференціях, а саме: «Особливості функціонування національних фінансових

систем в умовах поглиблення глобалізаційних процесів» (м. Ірпінь, 2010), «Теорія і практика сучасної економіки» (м. Черкаси, 2010), «Глобальні світоцивілізаційні процеси та економічна політика європейських країн, що розвиваються» (м. Тернопіль, 2010), «Україна в нових реаліях: політичні, економічні та правові орієнтири розвитку» (м. Ірпінь, 2011), «Фінансова політика в контексті глобальних перетворень суспільного розвитку» (м. Ірпінь, 2011), «Перспективи розвитку України в умовах глобальної кризи» (м. Дніпропетровськ, 2013), «Якість економічного розвитку: глобальні та локальні аспекти» (м. Дніпропетровськ, 2013), «Фінансова система держави: проблеми і перспективи розвитку» (м. Київ, 2013), «Проблеми економіки та менеджменту: оцінка та перспективи вирішення» (м. Львів, 2014), «Проблеми прогнозування и государственного регулирования социально-экономического развития» (м. Мінськ, 2014), «Стратегия сбалансированного использования экономического, технологического и ресурсного потенциала страны» (м. Кам'янець-Подільський, 2015), «Теоретична та практична концептуалізація розвитку фінансово-кредитних механізмів в умовах нової соціально-економічної реальності» (м. Ірпінь, 2016).

Публікації. Результати дисертаційної роботи опубліковано в 22 наукових працях. Особисто автору належить 5,14 друк. арк., у тому числі: 3 параграфи у колективних монографіях, 4 статті у наукових фахових виданнях України, 3 статті у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз, 12 – в інших виданнях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 213 сторінок. Основний зміст дисертації викладено на 173 сторінках комп'ютерного тексту. Дисертація містить 27 таблиць (з них 6 таблиць займає 7 повних сторінок), 35 рисунків (з них 2 рисунки займають 2 повні сторінки), 6 додатків розміщено на 12 сторінках. Список використаних джерел налічує 180 найменувань і розміщений на 19 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено її мету та завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, сформульовано положення, що визначають наукову новизну та практичне значення отриманих результатів.

У розділі 1 «**Теоретичні засади ролі фінансового посередництва в алокації фінансових ресурсів**» досліджено еволюцію економічної думки щодо сутності і ролі фінансових посередників; проаналізовано розвиток фінансового посередництва та охарактеризовано його вплив на алокацію фінансових ресурсів в економіці.

Розвиток економічної думки щодо сутності і ролі фінансових посередників характеризується наявністю двох основних підходів до тлумачення сутності фінансового посередництва з позиції його функціональної та функціонально-інституційної характеристик. Сутність фінансового посередництва з позиції єдності зв'язків між різними складовими елементами даного поняття вказує, що цілі функціонування фінансового посередництва

визначають напрями відносин між його суб'єктами, які забезпечують реалізацію базових функцій фінансового посередництва, що обумовлені його економічною природою (рис. 1).

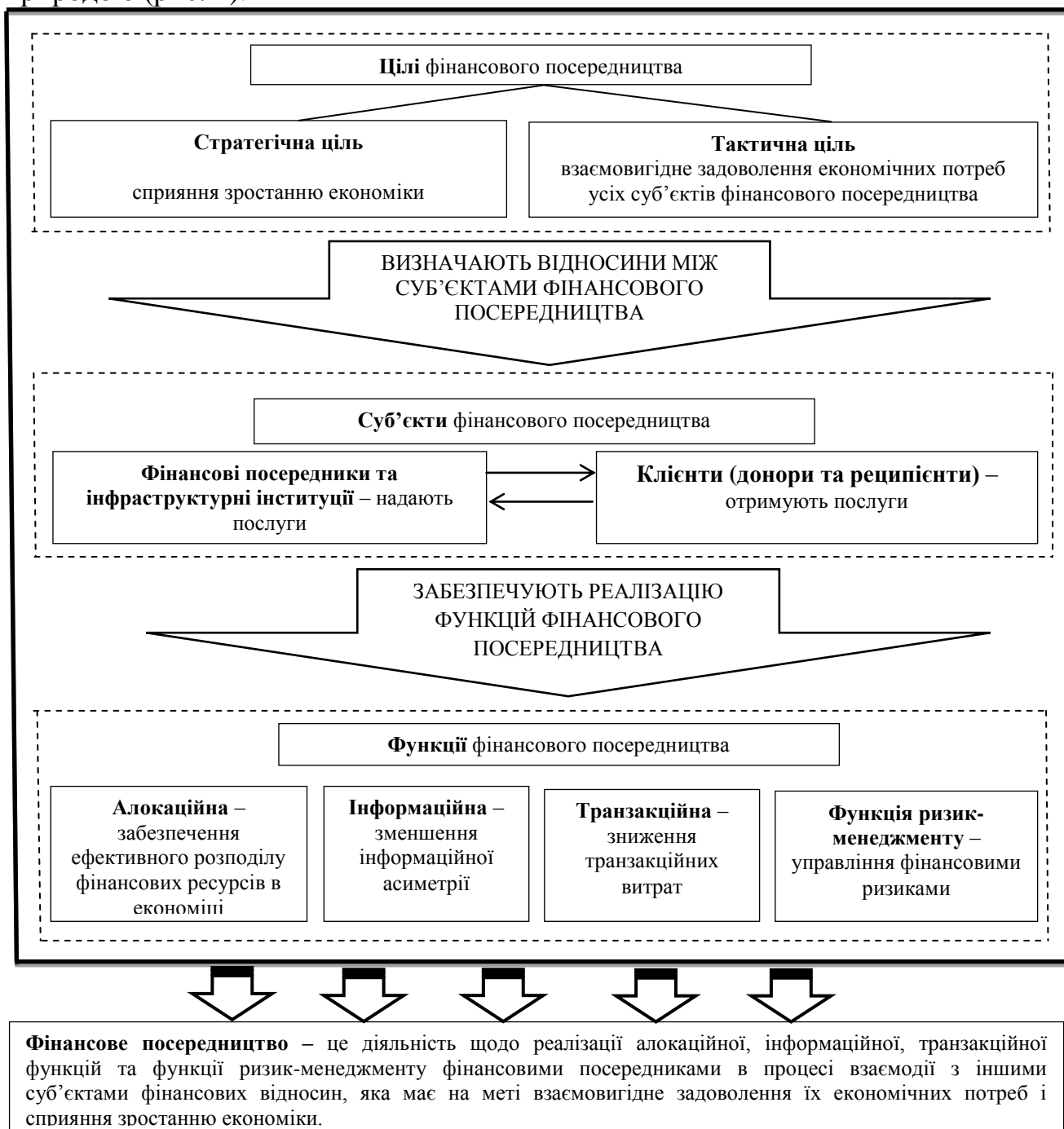

Рис. 1. Формалізація сутності фінансового посередництва

Джерело: розроблено автором

Необхідність доповнення класифікації фінансових посередників ознакою ширини охоплення напрямів алокації зумовлена особливим місцем у функціональній складовій фінансового посередництва алокаційної функції. На підставі чого фінансові посередники поділено на односекторні (ломбарди, кредитні спілки) та багатосекторні (банки, страхові компанії, інститути спільного інвестування тощо).

На основі узагальнення підходів до тлумачення сутності алокації доведено, що це поняття не є тотожним до понять «розподіл, поділ, розміщення фінансових ресурсів». На макроекономічному рівні алокація розглядається як циклічний процес, який включає прийняття рішення щодо розподілу фінансових ресурсів та їх фактичний розподіл через інституційні одиниці з метою досягнення ефективності алокації фінансових ресурсів в економіці. Ефективність алокації фінансових ресурсів характеризує комбінацію напрямів розподілу фінансових ресурсів, за якої досягається максимізація реалізації потенціалу економічного зростання.

Періодизація розвитку фінансового посередництва в Україні за критерієм його ролі в алокації фінансових ресурсів в економіці охоплює такі етапи: I етап (сер. XIX ст. – 1919 р.) – формування розгалуженої інституційної структури фінансового посередництва та зростання можливостей щодо участі в алокації; II етап (1920–1987 рр.) – втрата попереднього історичного досвіду функціонування приватних фінансових посередників та набуття ними рис фінансових агентів держави, формування стереотипного мислення у населення щодо виключної пріоритетності розміщення фінансових ресурсів у державні установи; III етап (1988–1995 рр.) – непослідовність дій влади щодо створення законодавчої та регулюючої бази функціонування фінансових посередників призвели до виникнення частих випадків шахрайств, а відсутність діючого фондового ринку та досвіду у фінансових посередників щодо інвестування коштів обмежували участь фінансових посередників в алокації; IV етап (1996–2007 рр.) – активний розвиток фінансового посередництва та залучення фінансування із закордону, розширення спектру напрямів для алокації фінансових ресурсів; V етап (2008–2009 рр.) – коригування напрямів розміщення фінансових ресурсів в рамках адаптації до кризових умов існування економіки; VI етап (2010–2013 рр.) – відносна стабілізація економічної ситуації в країні та відновлення активності фінансових посередників щодо алокації фінансових ресурсів; VII етап (2014 р. – теперішній час) – зменшення обсягів розміщення фінансових ресурсів та дохідності по основним фінансовим інструментам.

Становлення фінансового посередництва відбувалося в складних умовах формування української державності, внаслідок чого алокація фінансових ресурсів в економіці розвивалася хвилеподібно – від ринкового вектору розвитку до набуття адміністративних рис і навпаки. Внаслідок цього сформувалися стійкі дисбаланси в переміщенні ресурсів між різними суб'єктами фінансового посередництва, які негативно позначаються на алокації фінансових ресурсів в економіці.

Фінансові посередники є активними учасниками алокації фінансових ресурсів, тому можуть стимулювати підвищення її ефективності. Це зумовлює необхідність розроблення рекомендацій щодо посилення такого стимулюючого впливу.

У розділі 2 «Оцінка розвитку фінансового посередництва та його впливу на алокацію фінансових ресурсів в економіці України»

проаналізовано особливості розвитку фінансового посередництва та визначено сучасні тенденції алокації фінансових ресурсів, дано оцінку впливу фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів в економіці.

Однією з ключових умов посилення стимулюючого впливу фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів в економіці є стабільне зростання обсягів залучених ресурсів, що розширює можливості участі фінансових посередників в алокації. Протягом останніх семи років існує тенденція погіршення основних показників діяльності більшості фінансових посередників, в тому числі і показника обсягів акумульованих фінансових ресурсів, що впливає на зменшення потенціалу їх участі в алокації. У загальній сукупності активів, банки продовжують займати ключові позиції на ринку та становлять понад 80 % від усіх активів. Серед інших фінансових посередників на першому місці знаходяться інститути спільного інвестування (ІСІ). Зосередження основного обсягу активів фінансового посередництва у банківському секторі дає йому вагомі переваги щодо алокації фінансових ресурсів порівняно з іншими фінансовими посередниками.

Сучасний стан алокації фінансових ресурсів через фінансове посередництво характеризується такими особливостями: базові орієнтири проведення кредитно-інвестиційної політики фінансових посередників відрізняються залежно від їх виду; банки спрямовують ресурси переважно в галузі з високою оборотністю капіталу; перерозподіл капіталу від недепозитних фінансових посередників здійснюється переважно на користь банківських установ, на що вказує структура сформованого ними портфелю, де знаходиться значна частка депозитів та акцій, емітованих банками.

Оцінка впливу фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів в економіці проведена за допомогою коефіцієнтного методу. Були використані: коефіцієнт локалізації (Клок); коефіцієнт еластичності Дж. Бюрглера (приріст капітальних інвестицій поділений на приріст валової доданої вартості (ВДВ)), який демонструє чутливість реакції інвесторів до зростання валової доданої вартості. Значення розрахованого коефіцієнта локалізації, показали, що найбільша питома вага кредитних ресурсів надходить в ті види економічної діяльності (ВЕД), які не забезпечують відповідної частки створення ВДВ у структурі сукупної ВДВ, в такому разі Клок < 1. За досліджуваний період до таких ВЕД належали: переробна промисловість, будівництво, оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів тощо. Натомість у таких ВЕД як сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство; добувна промисловість та розроблення кар'єрів; інформація та телекомунікації частка створеної валової доданої вартості була вищою порівняно з відповідною до неї часткою обсягів отриманих кредитів. Така ситуація виражає тенденції розподілу ресурсів в цілому по економіці та спричинена існуванням протиріччя між загальноекономічними інтересами – досягнення економічного зростання – та інтересами інвесторів, в тому числі фінансових посередників, щодо отримання швидкого прибутку.

Результати оцінки ефективності алокації фінансових ресурсів в економіці при допомозі розрахунку коефіцієнта еластичності Дж. Вюрглера за 2011–2015 рр. показали, що алокація фінансових ресурсів протягом досліджуваного періоду була переважно неефективною, що виражалось у непропорційності приросту інвестицій щодо приросту сукупного обсягу ВДВ в динаміці.

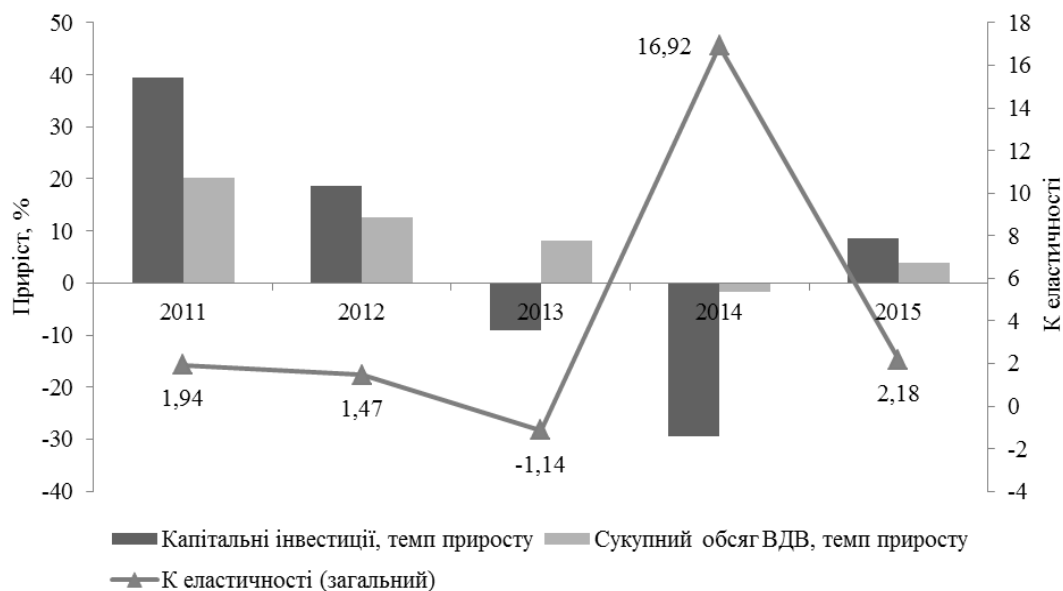

Рис. 2. Коефіцієнт еластичності приросту капітальних інвестицій до приросту сукупної ВДВ за 2011-2015 рр.

Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України

Від’ємне значення коефіцієнта еластичності у 2013 р. вказує на відтік капітальних інвестицій та непропорційний до нього і незначний темп приросту сукупного обсягу ВДВ. Щодо 2014 року, то значення (16,92) значно перевищує стандартні значення цього коефіцієнту по іншим рокам та показує, що відтік ВДВ (–1,73 %), відтік капітальних інвестицій (–29,3 %).

Результати аналізу показали, що на даному етапі розвитку економіки фінансові посередники чинять в основному дестимулюючий вплив на алокацію фінансових ресурсів, що зумовлено дуалістичністю загальноекономічних інтересів та інтересів фінансових посередників як інвесторів. Цей конфлікт можливо врегулювати, лише використовуючи компенсаційні механізми стимулюючого характеру, щоб ресурси спрямовувалися за напрямками, які здатні максимізувати реалізацію потенціалу економічного зростання.

З цією метою визначено рейтинг видів економічної діяльності, найбільш сприятливих для інвестицій в цілях максимізації потенціалу економічного зростання, на основі інтегрального показника алокаційної пріоритетності. До структури інтегрального показника ввійшли: приріст ВДВ у цінах попереднього року, приріст експорту, частка виду економічної діяльності у ВДВ, частка зайнятого населення за видами економічної діяльності (табл. 1).

У розділі 3 «**Напрями посилення стимулюючого впливу фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів в економіці**» обґрунтовано пропозиції щодо підвищення ефективності алокації фінансових ресурсів за допомогою грошово-кредитної політики, розроблено напрями посилення

стимулюючого впливу фінансового посередництва на підвищення ефективності алокації фінансових ресурсів.

Таблиця 1

Рейтинг видів економічної діяльності за інтегральним показником оцінки алокаційної пріоритетності

Вид економічної діяльності	2011	2012	2013	2014	2015	Середнє значення	Ранг за середнім значенням інтегрально го показника
Сільське, лісове та рибне господарство	2,94	2,95	2,79	2,99	3,07	2,95	1
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	2,97	2,78	1,72	2,30	2,29	2,41	14
Переробна промисловість	2,74	2,94	2,64	2,90	3,00	2,84	2
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	2,32	2,78	2,43	2,56	2,77	2,57	11
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	2,23	1,64	2,29	2,33	2,66	2,23	17
Будівництво	2,77	2,64	2,16	1,90	2,85	2,46	13
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	2,90	3,02	2,41	2,75	2,92	2,80	4
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	2,72	2,80	2,51	2,71	2,91	2,73	5
Тимчасове розміщування й організація харчування	2,29	2,49	2,05	2,39	2,47	2,34	15
Інформація та телекомунікації	2,50	2,77	2,50	2,83	2,78	2,68	7
Фінансова та страхова діяльність	1,01	2,63	2,58	2,60	2,10	2,18	18
Операції з нерухомим майном	2,34	2,79	2,65	2,81	2,72	2,66	9
Професійна, наукова та технічна діяльність	2,33	2,92	2,65	2,59	2,43	2,58	10
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	2,49	2,62	2,28	2,63	2,57	2,52	12
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	2,65	2,84	2,93	2,08	2,87	2,67	8
Освіта	2,54	2,91	2,75	2,97	2,91	2,82	3
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	2,55	2,81	2,56	2,75	2,88	2,71	6
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	2,44	2,82	1,82	2,63	1,55	2,25	16
Інші види економічної діяльності	2,18	1,66	2,45	2,60	1,19	2,01	19

Джерело: розраховано автором за даними Державної служби статистики України

Значимим фактором врегулювання конфлікту загальноекономічних інтересів та інтересів фінансових посередників як суб'єктів алокації фінансових ресурсів є використання інструментарію грошово-кредитної політики. Грошово-кредитна політика в Україні часто набуває агресивного рестрикційного характеру (значне та різке підвищення облікової ставки, активне використання інструментів вилучення банківської ліквідності і т.д.), оскільки в сучасних умовах функціонування вітчизняної економіки вона має на меті подолання високого рівня інфляції та стабілізації національної валюти. Реалізація такої політики не лише не здійснює значимого впливу на зменшення рівня інфляції, тому що вона часто має немонетарний характер, але й чинить суттєвий

дестимулюючий вплив на діяльність банків як інвесторів сектору нефінансових корпорацій (НФК).

Актуальним прикладом впливу агресивної рестрикційної політики на діяльність банків та сектору НФК є її вплив на облікову ставку та як результат на середні ставки за банківськими кредитами (рис. 3).

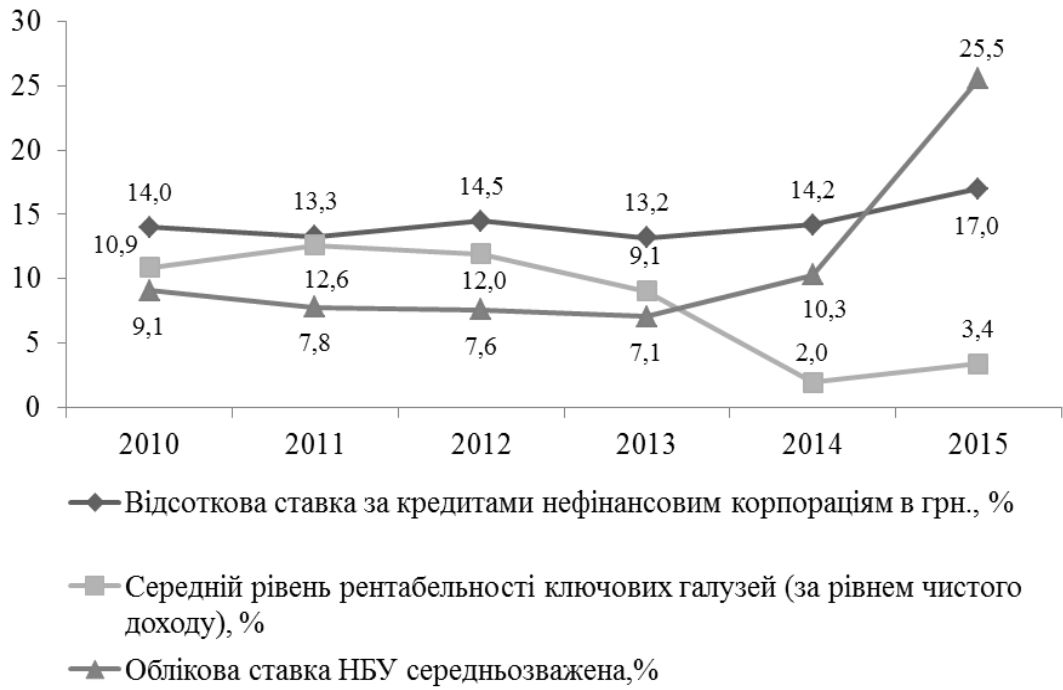

Рис. 3 Співвідношення відсоткової ставки за кредитами, середнього рівня рентабельності та облікової ставки за 2010-2015рр., %

Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України та НБУ

Протягом 2010–2015 рр. облікова ставка та ставка за кредитами в рази перевищувала показник рентабельності підприємств, що робить фінансування підприємницької діяльності за рахунок кредитів надто дорогим.

Важливим у даному аспекті є зарубіжний досвід використання окремих інструментів грошово-кредитної політики. Європейський центральний банк та ряд інших центральних банків не практикують використання інструментів, які заохочують банки тримати кошти на їх кореспондентських рахунках, оскільки в цьому випадку кошти не працюють на економіку. Проте в Україні така практика часто використовується, і представлена, зокрема, операціями НБУ з розміщення депозитних сертифікатів. Досвід використання облікової ставки країнами Європейського союзу та США показує, що в цих країнах зниження облікової ставки використовується як один із інструментів подолання кризових явищ, що виникають в економіці, має плавний характер та невеликий діапазон зміни. Натомість в Україні зниження рівня облікової ставки відбувається в періоди економічної стабільності. На основі проведеного аналізу та систематизації зарубіжного досвіду, напрями посилення стимулюючого впливу фінансового посередництва на підвищення ефективності алокації фінансових ресурсів систематизовано в табл. 2

Напрями посилення стимулюючого впливу фінансового посередництва щодо підвищення ефективності алокації фінансових ресурсів

Напрями	Шляхи реалізації напрямів	Заходи
Зростання потенціалу фінансових посередників щодо алокації фінансових ресурсів	Залучення ресурсів домогосподарств	Опосередкований вплив фінансових посередників на ріст доходів домогосподарств (інвестування в сектор нефінансових корпорацій, що впливатиме на зростання кількості робочих місць та ріст економіки в цілому)
		Підвищення довіри населення через розбудову системи гарантування вкладів
	Залучення ресурсів корпоративних клієнтів (переважно в діяльність компаній зі страхування життя та недержавних пенсійних фондів)	Спрощення доступу фізичних осіб до венчурних фондів за рахунок зменшення мінімально допустимої суми внеску.
Підвищення ефективності алокації фінансових ресурсів	Коригування напрямів алокації фінансових ресурсів з метою підвищення ефективності їх алокації в економіці	Внесення змін до податкового законодавства, щодо відміни віднесення витрат роботодавця на внески з довгострокового страхування життя до оподаткованого доходу
		Диверсифікація інвестиційного портфеля страхових компаній зі страхування життя за рахунок зростання частки вкладень в цінні папери за принципом часової співрозмірності інвестованих та отриманих фінансових ресурсів
		Диверсифікація інвестиційного портфеля ІСІ за рахунок зростання частки вкладень в активи інноваційного типу. Встановлення обмеження щодо частки активів ІСІ у дебіторській заборгованості

Джерело: складено автором

Реалізація запропонованих заходів дозволить розширити ресурсну базу фінансових посередників та поліпшити її структуру, що сприятиме підвищенню ефективності алокації в економіці.

ВИСНОВКИ

У дисертації теоретично узагальнено і представлено нове вирішення важливого наукового завдання щодо посилення стимулюючого впливу фінансового посередництва на ефективність алокації фінансових ресурсів в економіці України. Проведене дослідження дозволило сформулювати ряд висновків і пропозицій, серед яких наступні:

1. Комплексне відображення економічного змісту терміну «фінансове посередництво» передбачає його структурування, згідно якої до складу даного поняття включено: стратегічні та тактичні цілі функціонування (визначають напрями відносин між суб'єктами), суб'єкти (забезпечують реалізацію функцій фінансового посередництва) та функції, які обумовлені його економічною природою. Стратегічна та тактична цілі фінансового посередництва полягають у сприянні зростанню економіки та взаємовигідному задоволенню економічних потреб усіх суб'єктів фінансового посередництва у процесі розподілу між ними фінансових ресурсів. В переліку функцій фінансового посередництва особливе місце посідає алокаційна, яка є основною і полягає у забезпеченні розподілу фінансових ресурсів в економіці. У зв'язку з цим класифікаційні ознаки поділу

фінансових посередників доповнено ознакою «ширина охоплення напрямів алокації». На цій основі фінансові посередники поділяються на односекторні та багатосекторні.

2. Становлення фінансового посередництва в Україні відбувалося в умовах політичної, економічної та соціальної нестабільності, що суттєво відобразилося на подальшому його розвитку. Розвиток фінансового посередництва мав фрагментарний характер, а його роль в алокації фінансових ресурсів в економіці постійно змінювала свій напрям: фінансові посередники або обслуговували потреби держави та були залежними від неї, або могли вільно обирати напрями та інструменти розміщення акумульованих коштів. Діяльність фінансових посередників щодо розміщення фінансових ресурсів в економіці також обмежувалася нерозвиненістю ринку ЦП. Це спричинило деформацію функціональної складової основних фінансових посередників, втрату зв'язків між фінансовими посередниками та іншими інституційними установами, визначило високий рівень залежності фінансових посередників від держави, в сучасних умовах сприяє виникненню алокаційних дисбалансів в економіці та розвитку системних економічних криз.

3. На основі узагальнення існуючих підходів до тлумачення понять «алокація», «алокація ресурсів» та «алокація фінансових ресурсів» виділено поняття «алокація фінансових ресурсів в економіці». Його сутність визначена як циклічний процес, який включає прийняття рішення щодо розподілу фінансових ресурсів та їх фактичний розподіл через інституційні одиниці з метою досягнення ефективності алокації фінансових ресурсів в економіці. Фінансові посередники є частиною даного економічного процесу, а тому впливають на нього зсередини. Приймаючи рішення щодо розміщення частини власних, залучених чи запозичених фінансових ресурсів серед альтернативних напрямів та реалізуючи його, як правило, через інструментарій фінансового ринку, вони спрямовують їх до різних економічних суб'єктів. В свою чергу, останні, також здійснюють вибір серед альтернативних напрямів розміщення частини отриманих ресурсів, відповідно рух фінансових ресурсів продовжується та набуває характеру циклічного процесу в економіці.

4. Доведено, що найбільший потенціал щодо стимулювання ефективної алокації фінансових ресурсів в економіці, за критерієм наявних фінансових ресурсів, мають банківські установи. Серед інших фінансових посередників провідна роль належить інститутам спільного інвестування. Проте, в динаміці і ті, і інші фінансові посередники показали уповільнення темпів приросту активів та основних показників діяльності. Від'ємну динаміку приросту сукупних активів показали страхові компанії, недержавні пенсійні фонди та кредитні спілки. Це показує загальний негативний тренд розвитку всього фінансового посередництва останніх років, що суттєво впливає на їх здатність здійснювати стимулюючий вплив. Приріст показників окремих груп фінансових посередників (ломбарди) є поодиноким виключенням та не впливає на зміну загальної негативної динаміки розвитку на позитивну. Наявність низького потенціалу щодо участі у стимулюванні ефективності алокації фінансових

ресурсів особливо стає очевидним при порівнянні обсягів та динаміки сукупних активів основних фінансових посередників, що припадають на тисячу осіб населення працездатного віку в Україні, з аналогічними даними по окремих країнах Європи.

5. Сучасні тенденції діяльності фінансових посередників щодо алокації фінансових ресурсів характеризуються тим, що найбільший обсяг фінансових ресурсів розподіляється через кредитний механізм банківських установ, при чому основними напрямками кредитування виступають підприємства галузей з високою оборотністю капіталу. Аналіз структури наданих кредитних ресурсів за строками виявив зосередження основних довгострокових кредитних ресурсів (понад 5 років) в секторі домогосподарств, що негативно відображається на діяльності НФК. Статистичні дані підтвердили наявність вагомої частки кредитування та інвестування в діяльність банківських установ (через розміщення коштів на банківських депозитах і придбання акцій банків) у структурі розміщених фінансових ресурсів таких фінансових посередників як страхові компанії, недержавні пенсійні фонди, окремі види інститутів спільного інвестування.

6. Вплив фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів в економіці було оцінено за допомогою коефіцієнтного методу. В результаті здійснених розрахунків коефіцієнта локалізації (частка кредитів окремого ВЕД у сукупній вартості кредитів по всім ВЕД поділена на питому вагу ВДВ окремого ВЕД у загальному обсязі ВЕД) встановлено, що кредитування різних видів економічної діяльності в Україні має неузгоджений характер відповідно з видовим розподілом значень створеного ВДВ в економіці. Оцінка ефективності алокації фінансових ресурсів в економіці при допомозі коефіцієнта еластичності Дж. Вюрглера в динаміці за 2011-2015рр. показала, що алокація фінансових ресурсів в економіці здебільшого була неефективною, що зумовлює необхідність розроблення пропозицій щодо підвищення її ефективності.

7. З метою підвищення ефективності алокації фінансових ресурсів в економіці доцільно зменшити обсяги операцій, які стимулюють банки розміщувати тимчасово вільні фінансові ресурси на кореспондентських рахунках НБУ. Важливою умовою забезпечення ефективності є кредитування сектору НФК шляхом рефінансування уповноважених банків за пільговою ставкою, які, у свою чергу, мають надавати на пільгових умовах кредити підприємствам для реалізації пріоритетних національних програм. При цьому необхідною умовою є контроль із боку НБУ та відповідних органів за цільовою спрямованістю ресурсів. Також доцільно обмежувати діапазон зміни облікової ставки, а при визначенні її рівня необхідно орієнтуватися на середній показник рентабельності вітчизняних підприємств.

8. До основних напрямів посилення стимулюючого впливу фінансового посередництва на підвищення ефективності алокації фінансових ресурсів належать: створення Фонду гарантування страхових виплат за договорами страхування життя; поетапне відновлення в структурі активів венчурних інститутів спільного інвестування інноваційних проектів; встановлення

обмежень для венчурних інститутів спільного інвестування на розміщення активів у дебіторську заборгованість та інші види активів, що не мають інноваційної направленості; розширення ресурсної бази венчурних інвестиційних фондів за рахунок зменшення мінімальної суми внеску для фізичних осіб; внесення змін до податкового законодавства щодо відміни ЄСВ на накопичувальне страхування життя.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Розділи у колективних монографіях

1. Сиротюк Ю. В. Недержавні пенсійні фонди у системі фінансового забезпечення структурної модернізації економіки / Ю. В. Сиротюк // Фінансовий механізм структурної модернізації економіки України : [кол. монографія] / С. В. Онишко, В. П. Унінець-Ходаківська, та ін. ; Нац. ун-т держ. податк. служби України. – Ірпінь, 2013. – С. 507–520. (0,50 друк. арк.)

2. Сиротюк Ю. В. Роль фінансових посередників в реалізації інвестиційної складової економічного потенціала / Ю. В. Сиротюк // Фіскальний механізм реалізації економічного потенціала государства : [кол. монографія] / под ред. к.э.н., проф. А. Д. Данилова. – Киев : ДКС центр, 2014. – С. 112–118. (0,30 друк. арк.)

3. Ковернінська Ю. В. Вплив грошово-кредитної політики на алокацію фінансових ресурсів в економіці України / Ю. В. Ковернінська // Регулятивний потенціал фінансового ринку в умовах глобальних викликів : [кол. монографія] / за заг. ред. д.е.н., професора С. В. Онишко. – Ірпінь: Видавництво НУДПСУ, 2016. – С. 208–222. (0,50 друк. арк.)

статті у наукових фахових виданнях

4. Сиротюк Ю. В. Роль страхових компаній як договірних фінансових посередників в умовах глобалізації / Ю. В. Сиротюк // Зб. наук. праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – Черкаси: ЧДТУ, 2010. – Вип. 26. – Ч. II. – С. 139–143. (0,38 друк. арк.)

5. Сиротюк Ю. В. Роль страхових компаній та недержавних пенсійних фондів у формуванні фінансового забезпечення розвитку економіки [Електронний ресурс] / Ю. В. Сиротюк // Зб. наук. праць Національного університету ДПС України – 2010. – Вип. 2. – С.184–191. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/e-journals/znpnudps/2010_2/pdf/10sjvsed.pdf. (0,39 друк. арк.)

6. Сиротюк Ю. В. Компанії зі страхування життя як учасники фінансового ринку України / Ю. В. Сиротюк // Інвестиції: практика та досвід. – №22 – 2013. – С. 98–100. (0,32 друк. арк.)

7. Сиротюк Ю.В. Еволюція договірної фінансової посередництва в Україні / Ю. В. Сиротюк // Економіка та держава. – № 11. – 2014. – С. 105–107. (0,28 друк. арк.)

статті у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз

8. Сиротюк Ю.В. Акумуляція фінансових ресурсів фінансовими посередниками та його вплив на розвиток економіки / Ю. В. Сиротюк, Т. В. Паєнтко // Бізнес Інформ (Ulrichsweb, RePEc, РИНЦ, Index Copernicus, DOAJ,

CiteFactor, Academic Journals Database, ResearchBib, Socionet, OAJI, GetInfo, BASE, OpenAire, SUNCAT, COPAC, J-Gate, Open Access Library, SIS, Advanced Science Index, Google Scholar, InfoBase Index, WorldCa). – 2014. – № 8. – С. 237–242. (0,36 друк. арк.) *Особистий внесок автора – обґрунтовано вплив акумуляції фінансових ресурсів фінансовими посередниками на розвиток економіки* (0,18 друк. арк.).

9. Сиротюк Ю. В. Місце фінансових посередників у системі алокації фінансових ресурсів в економіці / Ю. В. Сиротюк // Бізнес Інформ (Ulrichsweb, RePEc, РИНЦ, Index Copernicus, DOAJ, CiteFactor, Academic Journals Database, ResearchBib, Socionet, OAJI, GetInfo, BASE, OpenAire, SUNCAT, COPAC, J-Gate, Open Access Library, SIS, Advanced Science Index, Google Scholar, InfoBase Index, WorldCat). – 2015. – № 11. – С. 338–345. (0,52 друк. арк.)

10. Koverninska Y. Directions of optimization of the financial flows allocation involving financial intermediaries / Y. Koverninska, T. Paientko // Independent auditor (EBSCO). – 2016. – № 15 (I). – P. 52–57. (0,34 друк. арк.) *Особистий внесок автора – обґрунтовано основні напрями оптимізації алокації фінансових потоків за участю фінансових посередників* (0,17 друк. арк.).

публікації в інших виданнях:

11. Сиротюк Ю. В. До питання про становлення та розвиток недепозитного фінансового посередництва в Україні / Ю. В. Сиротюк // [«Особливості функціонування національних фінансових систем в умовах поглиблення глобалізаційних процесів»] : Матер. III міжн. наук.-практ. конф., 17–21 лют. 2010 р. – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2010.– Ч. 2. – С.286–289. (0,14 друк. арк.)

12. Сиротюк Ю. В. Участь іноземного капіталу у розвитку страхової діяльності в Україні / Ю.В. Сиротюк // [«Теорія і практика сучасної економіки»] : Матер. XI міжн. наук.-практ. конф., 6–8 жовт. 2010 р. – Черкаси: ЧДТУ, 2010. – Т. 1 – С. 130–133 (0,10 друк. арк.)

13. Сиротюк Ю. В. Договірні ощадні інститути як суб'єкти фінансового посередництва / Ю. В. Сиротюк // [Глобальні світоцивілізаційні процеси та економічна політика європейських країн, що розвиваються] : зб. тез доп. міжн. наук. конф. (I-сесія), 17–18 черв. 2010 р. – Тернопіль, 2010. – С. 110–112. (0,10 друк. арк.)

14. Сиротюк Ю. В. Сучасний стан і перспективи розвитку недержавних пенсійних фондів / Ю. В. Сиротюк // [Україна в нових реаліях: політичні, економічні та правові орієнтири розвитку] : зб. наук. праць за матер. II міжн. наук.-практ. конф. (Національний університет ДПС України, НДІ фінансового права, 17 трав. 2011 р.). – К.: Алерта, 2011. – С.408-413. (0,21 друк. арк.)

15. Сиротюк Ю. В. Роль страхових компаній у фінансовому забезпеченні розвитку економіки / Ю. В. Сиротюк // [«Фінансова політика в контексті глобальних перетворень суспільного розвитку»] : Матер. міжн. наук.-практ. конф. (23–24 бер. 2011 р.). – Ірпінь: Національний університет ДПС України, – 2011. – Т. I. – С. 244–246. (0,15 друк. арк.)

16. Сиротюк Ю.В. Недержавні пенсійні фонди у системі фінансового забезпечення розвитку економіки / Ю.В. Сиротюк // [«Перспективи розвитку

України в умовах глобальної кризи»]: Матер. міжн. наук.-практ. інтернет-конф., 14–15 черв. 2013 р. – Дніпропетровськ: «Герда», 2013. – С. 164–166. (0,13 друк. арк.)

17. Сиротюк Ю. В. Перспективи розвитку недержавних пенсійних фондів та компаній зі страхування життя на фінансовому ринку України / Ю. В. Сиротюк // [«Якість економічного розвитку: глобальні та локальні аспекти»]: Матер. V міжн. наук.-практ. конф., 17–18 черв. 2013 р. – Дніпропетровськ, 2013. – С. 94–96. (0,13 друк. арк.)

18. Сиротюк Ю. В. Страхіві компанії зі страхування життя на фінансовому ринку України / Ю. В. Сиротюк // [«Фінансова система держави: проблеми і перспективи розвитку»]: Матер. IX міжн. наук.-практ. конф., 9 груд. 2013 р. – Київ: ЕКОМЕН, 2013. – С. 134–137. (0,17 друк. арк.)

19. Сиротюк Ю. В. Фінансові посередники та алокація фінансових ресурсів в економіці / Ю. В. Сиротюк // [«Стратегія сбалансованого використання економічного, технологічного и ресурсного потенціала країни»]: Матер. міжн. наук.-практ. інтернет-конф., 4-5 червня 2015 г. – Камінець-Подільський, 2015 г. – С. 280–282 (0,16 друк. арк.)

20. Сиротюк Ю. В. Становлення та розвиток договірної фінансової посередництва в Україні / Ю. В. Сиротюк // [«Проблеми економіки та менеджменту: оцінка та перспективи вирішення»]: Матер. міжн. наук.-практ. конф., 26-27 вер. 2014 р. – Львів, 2014. – С. 100–103. (0,10 друк. арк.)

21. Сиротюк Ю. В. Потенціал фінансових посередників в забезпеченні економіки інвестиційними ресурсами / Ю. В. Сиротюк // [«Проблеми прогнозування и державного регулювання соціально-економічного розвитку»]: Матер. XV міжн. наук. конф., 23–24 окт. 2014 г. – Мінськ, 2015. – С. 88–89. (0,11 друк. арк.)

22. Ковернінська Ю. В. Взаємодія фінансових і нефінансових корпорацій у процесах перерозподілу фінансових ресурсів / Ю. В. Ковернінська // [Теоретична та практична концептуалізація розвитку фінансово-кредитних механізмів в умовах нової соціально-економічної реальності]: Матер. міжн. наук.-практ. конф., 25 бер. 2016 р. – Ірпінь: Видавництво НУДПСУ, 2016. – С. 256–258. (0,10 друк. арк.)

АНОТАЦІЯ

Ковернінська Ю. В. Фінансове посередництво та його вплив на алокацію фінансових ресурсів в економіці України. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит. – Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь, 2016.

Дисертація присвячена поглибленню теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо посилення стимулюючого впливу фінансової посередництва на ефективність алокації фінансових ресурсів в економіці України. Визначено сутність фінансової посередництва, його стратегічну та тактичну цілі, суб'єкти та функції, охарактеризовано його вплив на алокацію фінансових ресурсів в економіці України. Здійснено системну

оцінку впливу фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів в економіці України.

Обґрунтовано напрями посилення стимулюючого впливу фінансового посередництва на алокацію фінансових ресурсів в економіці України. Запропоновано заходи врегулювання впливу банківських установ на алокацію фінансових ресурсів в економіці. Надано пропозиції щодо відновлення інноваційних характеристик діяльності венчурних інститутів спільного інвестування.

Ключові слова: фінансове посередництво, фінансові посередники, алокація, ефективність алокації фінансових ресурсів, фінансові ресурси, фінансовий сектор, сектор нефінансових корпорацій.

АННОТАЦИЯ

Ковернинська Ю. В. Финансовое посредничество и его влияние на аллокации финансовых ресурсов в экономике Украины. - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.08 – деньги, финансы и кредит. – Университет государственной фискальной службы Украины, Ирпень, 2016.

Диссертация посвящена проблемам влияния финансового посредничества на эффективность аллокации финансовых ресурсов в экономике Украины. Раскрыта сущность финансового посредничества и его составляющих: стратегическая и тактическая цели, субъекты, функции. Обоснована сущность аллокации финансовых ресурсов в экономике и определена ее цель – достижение эффективности аллокации. Установлены причинно-следственные связи между современным состоянием финансового посредничества как частью общеэкономического аллокационного процесса и условиями его становления и развития.

Выделены особенности влияния финансового посредничества на аллокацию в экономике и определена сущность его стимулирующего характера. Обосновано, что влияние финансового посредничества стоит оценивать, учитывая, что аллокация является процессом. Дана оценка особенностей развития финансового посредничества в Украине. В целом в течение последних лет основные показатели деятельности финансовых посредников характеризуются сокращением темпов прироста. По критерию объема сформированных активов наибольший потенциал в аллокации финансовых ресурсов имеют банки. В целом отечественный сектор финансового посредничества имеет недостаточную обеспеченность финансовыми ресурсами по сравнению с европейскими странами. Выявлены ключевые характеристики современного состояния аллокации финансовых ресурсов в экономике. Банки направляют ресурсы преимущественно в отрасли с высокой оборачиваемостью капитала. Перераспределение капитала от недепозитных финансовых посредников осуществляется преимущественно в пользу банковских учреждений.

Анализ результатов расчетов коэффициента локализации показал, что наибольший удельный вес банковских кредитных ресурсов поступает в те виды

экономической деятельности, которые не обеспечивают соответственной доли создания валовой добавленной стоимости. Алокационная эффективность в экономике, оцененная с помощью коэффициента эластичности, показала обобщенную негативную тенденцию. На основе интегрального показателя алокационной приоритетности присвоен рейтинг видов экономической деятельности, наиболее благоприятных для инвестиций в целях максимизации потенциала экономического роста .

Результаты оценки влияния финансового посредничества на аллокацию финансовых ресурсов в экономике показали, что на данном этапе развития финансовые посредники оказывают в основном дестимулирующее влияние, что обусловлено существованием противоречия между общеэкономическими интересами и интересами инвесторов в лице финансовых посредников. Урегулирование данного конфликта требует вмешательства стимулирующих действий со стороны государства. Обоснованы предложения по повышению эффективности аллокации финансовых ресурсов с помощью денежно-кредитной политики, разработаны направления усиления стимулирующего воздействия финансового посредничества на повышение эффективности аллокации финансовых ресурсов.

Ключевые слова: финансовое посредничество, финансовые посредники, аллокация, финансовые ресурсы, финансовый сектор, сектор нефинансовых корпораций.

SUMMARY

Koverninska Y. V. Financial Intermediation and its Influence on Allocation of Financial Resources in the Economy of Ukraine. – Manuscript.

The dissertation for candidates's degree in economic sciences by specialty 08.00.08. – Money, finance and credit. University of State Fiscal Service of Ukraine. Irpin, 2016.

The thesis is devoted to the deepening of theoretical-methodological principles and developing practical recommendations to enhance the stimulating influence of financial intermediation on the allocation effectiveness of financial resources in the economy of Ukraine.

Essence of financial intermediation, its strategic and tactical purposes, subjects and functions are defined, its influence on allocation of financial resources in the economy of Ukraine is described. The system estimation of influence of financial intermediation on allocation of financial resources in the economy of Ukraine is carried out.

Directions of strengthening of stimulating influence of financial intermediation on allocation of financial resources in an economy are justified. The measures of settlement of influence of bank institutions on allocation of financial resources in an economy are offered. Suggestions for the recovery of the innovative characteristics of venture capital joint investment institutes are provided.

Keywords: financial intermediation, financial intermediaries, allocation, financial resources, financial sector, sector of nonfinancial corporations.

Підписано до друку 07.12.2016 року. Формат 60x90/16

Папір офсетний. Друк офсетний.

Друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим.

Зам. № ___

Видруковано в Університеті державної фіскальної служби України
08201, Київська область, м. Ірпінь, вул. Університетська, 31